

E-Devlet, E-Ticaret, E-Dergi ve Yasal Düzenlemeler Üzerine Düşünceler

Uzunca bir süredir, bilgisayarlar aracılığı ile üretilen yazılı belgeler kağıt aklığına düşen mürekkep ile amansız bir savaş içersinde. Bürokrasinin en fazla hissedildiği ülkemiz Adalet sistemi dahi 2013 yılı itibariyle UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) üzerinden dava ve icra takibi açılması, açılan dava ve takiplerin yine, sistem üzerinden cevaplanması konusunda yönlendirmede bulunuyor . Öyle ki; tecrübe ettiğimiz kadariyla mahkeme dosyasına girmek üzere hazırlanan her türlü evrak öncelikle adliyelerde bulunan tarama merkezlerinde sanal ortama aktarılmakta, takiben fiziken dosyasına yerleştirilmekte. Kağıtsız ortama geçiş sürecinin sancıları bir yana bırakılacak olursa, Devletimizin kağıtsız ortama verdiği destek ortada.

Kağıt bürokrasinin en büyük dostu olmuş, geride bıraktığımız yıllarda. Yazılan ancak bir türlü cevabı dönmeyen müzekkereler, yollarda kaybolan muhabere evrakı ve daha nice sıkıntılar, bugün UYAP sistemi üzerinden birkaç dakika içersinde ortadan kalkmakta. Evrak sanallaştıkça süreçler hızlanmakta ve (şimdilik) daha güvenli saklandığı kabul olmakta.

Bizim tecrübe ettiğimiz kağıtsızlık sendromunu bir yana bırakalım, bugün sanal ve fiziki evrak rekabetine, biraz da dergi yayıncılığı açısından bakalım istiyorum. 2012 yılının son günlerinde Amerika'nın ünlü haber dergisi Newsweek, 2013 yılından itibaren yalnızca elektronik ortamda yayın yapacağını açıkladı. Bu kararın iktisadi açıdan olumlu, olumsuz sonuçlarını ilerleyen zamanda tecrübe edeceğimiz muhakkak, ancak yayıncılık sektörü açısından bakıldığında; fiziki olarak satılan gazete sayısı ile internet üzerinden gazete sitelerinin tıklanma oranları karşılaştırıldığında da, terazi kefesinin hızlı bir şekilde ters yönde ağırlaştığı görülmekte. Bir grup muhalif; 'ne dokunuşu ne kokusundan vazgeçerim; hissetmek gerek' diye dursun, genç nesil dergiyi kitabı tablet bilgisayarlarda aramaya çoktan alışmış durumda. Gelelim konunun hukuki boyutuna, Türkiye'de dergi çıkartacağınız zaman Basın Kanunu mevzuatı kapsamında hareket etmek ve Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirimde bulunmak gibi bir takım yükümlülöklere tabisiniz. Tek derdiniz tabi ki bu değil, dergileri reklam gibi önemli bir destekten yoksun bırakmak da mümkün olmayacağına göre; basılı mecranın reklam yayını açısından tabi olduğu mevzuat ile de yakından ilgili olacağınızı söylemek yanlış olmaz. Öte yandan, dergi nevinden yayını tamamen

ticari amaçla düşünüyorsanız sadece mal/ hizmet satım/sağlama gayesi ile bu tür bir işe girişiyorsanız, bu fikrinizi bir kez daha gözden geçirmenizde yarar olabilir. Çünkü, ticari metanın satım ve pazarlaması gayesine özgülenmiş bir yayından bahsettiğinizde; Ticaret Kanunu, Fikri ve Sınai Eserler Hakkında Kanun, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Rekabet ve diğer bağlı mevzuata da uygun hareket etmeniz gereği gündeme gelecektir.

Konuyu biraz daha karmaşık hale getirecek bir örnek üzerinden değerlendirelim. Diyelim ki; siz e-ticaret piyasasına taze kan olmak istiyorsunuz, yatırım, tedarik, bağlantı sıkıntılarınız yok. Web sitenizin tasarımı hazırlandı, elektronik ortamda para transferi süreciniz hazır. Türk Ticaret Kanunu (TTK) yeni düzenlemeleri gereği tek kişiden teşekkül dahi olsa şirketiniz kuruldu, gerekli bildirimler ve vergi açılışı yapıldı. Yine, TTK gereği web sitesi kurma zorunluluğuna bağlı bilgiler kamuya paylaşımına açık hale getirildi, hatta kayıtlı elektronik posta başvurusunda bile bulunuldu artık genel düzenlemelerle tamamen uyumlu, nur topu gibi bir e-ticaret şirketiniz var. Satışı yapılacak ürünlerin fiyat, adet, marka bildirimlerini rekabet hukuku ve tüketici hukuku düzenlemeleri ile uyumlu hale getirdiniz, sitenizde yer alan görselleri de fikri

haklar hukuku kapsamında ihlal yaratmayacak şekilde yayınlamaktasınız. Hatta sitenizde yer alan içerik de 5651 sayılı Kanun ile de uyumlu. Buraya kadar her şey yasal düzenlemelere uygun ancak hemen sevinmeyin. İçerik arttıkça, ticaretin boyutunu büyüdükçe tabi olduğunuz düzenlemeler de aynı oranda artmakta.

Örneğin; sayfanız üzerinden satışa sunduğunuz ürünleri sadece görselleri ve fiyatları ile duyurmanın ötesinde; röportajlarla süsleyerek, reklam olarak ve belki biraz da güncel ve faydalı bilgi ile süsleyerek yani aslında dergi aracılığı ile duyurmak istiyorsunuz. Bu durumda az evvel bahsettiğimiz düzenlenmeleri de göz önüne almanız gerekecek. Ancak bu dergiyi takipçileriniz/müşterileriniz ile sanal ortamda paylaşmak, sitenize kayıtlı

e-posta adreslerine iletmek ya da sayfanızdan indirilebilir hale getirmek isterseniz; yakın zamanda yasalaşması beklenen mevzuat ile de uyumlu şekilde hareket etmek ve e-posta adres bilgilerini izin ile toplayıp, bu verileri uygun ve güvenli şekilde saklayıp, talep halinde silmek konusunda da hassas davranmanız akılcı olacaktır.

Ayrıca, site içersinde indirilebilir hale getirdiğiniz derginin başlı başına 5651 sayılı kanun düzenlemelerine uygun olmasına da özen göstermeniz gerekecektir. Zira, 5651 sayılı Inter-net Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mü-cadele Edilmesi Hakkında Kanun' yürürlüğe girdiği 2007 yılı itibariyle on binlerce internet yayınına erişimin engellenmesine sebebiyet vermiş, altı yıl gibi kısa bir sürede ifade özgürlüğüne dokunan (yorumu açık 8.

madde düzenlemesi) boyutu ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden 'Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır.' tescili almaya layık görülmüştür .

Fikir ve ifade özgürlüğünün filizlendiği son topraklar da, aslında görünmez tellerle çevrelenmekte. Değil internet, feza ya da hı gidilse beyinde sınır durdukça yenilik ve buluşların da o algının gölgesinde şekilleneceği muhakkak. Bu yüzden, ifade hürriyetini engellemeyen, ekonomik ve kişisel gelişimi destekleyen, herkesin sahip olduğu, engellenemez bir insan hakkı olarak interneti algılamak, kesintisiz ve ücretsiz erişimi mümkün kılmak gerekmektedir. Yoksa, düzenlemelere boğmak, kalıplara sokmak ve bu kalıpların dışına çıkan her tür yeniliği yadırgayıp, önüne geçmek, öngörülemeyen halleri cezalandırarak hareket etmek, çağın en büyük icadını, beynin algısına ve yer yer göreceli adap kurallarına hapsedmek anlamına gelir ki; bu da ne yazık ki bir çağa daha seyirci kalmamız anlamına gelir.

1-UYAP vatandaş portalına bu uzantıdan ulaşabilirsiniz: <http://bit.ly/1552sH8>

2-Newsweek internet üzerinden yayın hayatına devam edeceğini duyurdu: <http://bit.ly/YeEF1Z>

3-Bilişim Dergisi 126. sayı s. 88- 93 konuya ilişkin istatistik bilgilere yer alıyor.

4-Zorunlu bilgiler başlıklı m. 4: "Her basılmış eserde, basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticarî unvanları ve işyeri adresleri gösterilir... Haber ajansı yayınları hariç her türlü süreli yayında, ayrıca yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün adları ve yayının türü gösterilir." Sorumlu müdür başlıklı m. 5: "Her süreli yayının bir sorumlu müdürü bulunur..." Beyanname verilmesi başlıklı m. 7: "Süreli yayınların çıkarılması için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına bir beyanname verilmesi yeterlidir...."

5-TTK m. 338: 'Anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şarttır.'

6-TTK m. 1524: 'Her sermaye şirketi, bir internet sitesi açmak, şirketin internet sitesi zaten mevcutsa bu sitenin belli bir bölümünü aşağıdaki hususların yayımlanmasına özgülemek zorundadır.....'

7-Uzun yıllardır yasalaşması beklenen Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında değerlendirildiğinde izinli pazarlama sistemi ile kişilerin elektronik posta adresleri saklanabilir ve talepleri ile silinebilir. Bu nedenle tüketicinin aydınlatılmış onamı olmaksızın ya da üyelikten ayrılması için gerekli kolaylık sağlanmaksızın kurulacak bir pazarlama sistemi, ilgili tasarıların kanunlaşması ile batıl kalacaktır.

8-5651 m. 8: 'İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
- 5) Müstehcenlik (madde 226),
- 6) Fuhuş (madde 227),
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228) suçları.

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar...

9-İlgili haberin ayrıntılı yorumuna <http://bit.ly/ZtBX8z> adresinden ulaşabilirsiniz.

